

Cuprins

Prefață.....	XV
Abrevieri.....	XVIII
Introducere.....	1
Titlul I. Aspecte generale privind pluralitatea de infractori.....	5
Capitolul I. Noțiunea, caracteristicile și structura	
pluralității de infractori.....	5
Secțiunea 1. Noțiune	5
Secțiunea a 2-a. Caracteristicile pluralității de infractori.....	7
Secțiunea a 3-a. Structura pluralității de infractori	9
§1. Elemente ale structurii pluralității de infractori.....	9
§2. Elementul obiectiv.....	9
§3. Elementul subiectiv	10
Capitolul II. Formele pluralității de infractori	13
Secțiunea 1. Precizări preliminare	13
Secțiunea a 2-a. Pluralitatea naturală	13
Secțiunea a 3-a. Pluralitatea constituită	16
§1. Noțiune și caracterizare	16
§2. Condițiile pluralității constituite.....	19
§3. Evoluția istorică și clasificarea pluralității	
constituite	21
3.1. Complotul	23
3.2. Asocierea pentru săvârșirea de infracțiuni	24
3.3. Constituirea sau participarea la un grup	
infracțional organizat	26
Secțiunea a 4-a. Pluralitatea ocazională	28
Capitolul III. Participația penală ca formă a pluralității	
de infractori (pluralitatea ocazională)	30
Secțiunea 1. Noțiunea de participație penală	30
Secțiunea a 2-a. Aspecte criminologice și de	
politică penală.....	33
Secțiunea a 3-a. Evoluție istorică – drept comparat.....	36
Secțiunea a 4-a. Evoluție istorică – drept român.....	39
Secțiunea a 5-a. Teoriile participației penale	41

§1. Teoria unității de infracțiune (teoria monistă sau teoria criminalității de împrumut).....	41
§2. Teoria pluralistă (teoria complicității – delict distinct sau a autonomiei actelor de participație)	50
§3. Teoria complicității – circumstanță agravantă.....	53
Secțiunea a 6-a. Condițiile generale ale participației penale în legislația internă	54
§1. Săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală	55
§2. Pluralitatea de subiecți activi.....	56
§3. Cooperarea externă și efectivă la realizarea acelei fapte.....	57
§4. Săvârșirea faptei cu vinovăție de către cel puțin unul dintre participanți	59
Titlul II. Felurile participației penale.....	63
Capitolul I. Participația proprie.....	64
Secțiunea 1. Autoratul.....	64
§1. Noțiune	64
§2. Evoluție istorică.....	67
§3. Evoluția autoratului în dreptul românesc	68
§4. Autoratul în cazul infracțiunilor proprii	69
§5. Autorul material	70
§6. Autorul moral	71
§7. Concepții privind autoratul.....	71
7.1. Conceptul ontologic și conceptul legal de autor....	72
7.2. Conceptul unitar de autor.....	73
7.3. Conceptul extensiv de autor.....	73
7.4. Conceptul restrictiv de autor	76
A. Teoria obiectiv formală.....	76
B. Teoria obiectiv materială	77
C. Teoria dominației asupra faptei	79
§8. Autorul în Noul Cod penal	81
Secțiunea a 2-a. Coautoratul	82
§1. Noțiune	82
§2. Condițiile coautoratului.....	83
2.1. Săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală....	83
2.2. Pluralitatea de făptuitori.....	83

2.3. Cooperarea din partea coautorilor.....	83
2.4. Voința comună a coautorilor.....	88
§3. Coautoratul în cazuri speciale	89
3.1. Coautoratul în cazul infracțiunilor cu autor unic	89
3.2. Coautoratul în cazul infracțiunilor proprii (cu subiect activ special).....	94
3.3. Coautoratul în cazul infracțiunilor din culpă	96
3.4. Coautoratul în cazul infracțiunilor continue sau continuate	99
3.5. Coautoratul în cazul infracțiunilor complexe.....	100
3.6. Coautoratul în cazul infracțiunilor omisive	105
§4. Coautoratul în Noul Cod penal.....	106
Secțiunea a 3-a. Instigarea	107
§1. Noțiuni	107
§2. Subiecții instigării.....	108
2.1. Instigatorul	109
2.2. Instigatul	110
§3. Evoluție istorică.....	110
§4. Condițiile instigării.....	113
4.1. Conținutul obiectiv al instigării	113
A. Activitatea de determinare	113
B. Obiectivul activității de determinare.....	114
C. Inexistența unei hotărâri anterioare a instigatului de a săvârși fapta prevăzută de legea penală	116
D. Hotărârea instigatului de a săvârși fapta să fie rezultat al activității de determinare efectuată de către instigator	117
E. Cel instigat trebuie să înceapă săvârșirea acțiunii la care a fost determinat sau să se fi abținut să efectueze acțiunea cerută de lege ...	117
4.2. Conținutul subiectiv al instigării.....	118
§5. Felurile instigării	119
5.1. Instigarea directă și instigarea indirectă.....	120
5.2. Instigarea individuală și instigarea colectivă	120
5.3. Unitate și pluralitate de instigatori	122

5.4. Instigarea evidentă și instigarea ascunsă.....	122
5.5. Instigarea simplă și instigarea calificată	123
5.6. Instigarea determinată și instigarea nedeterminată.....	123
5.7. Instigarea imediată și instigarea mediată	123
5.8. Instigarea proprie și instigarea improprie	124
5.9. Instigarea izbutită și instigarea neizbutită.....	125
§6. Instigarea în cazuri speciale.....	126
6.1. Instigarea la infracțiunile praeterintenționate	126
6.2. Agentul provocator	127
6.3. Instigarea neurmată de executare.....	130
A. Instigarea neurmată de un început de executare	130
B. Instigarea neurmată de o executare pedepsibilă.....	131
§7. Instigarea în Noul Cod penal.....	134
§8. Elemente de drept comparat	135
Secțiunea a 4-a. Complicitatea.....	135
§1. Noțiune	135
§2. Evoluție istorică.....	137
§3. Condițiile complicității în sistemul nostru de drept.....	140
3.1. Conținutul obiectiv al complicității	140
A. Săvârșirea de către autor a unei fapte prevăzute de legea penală	140
B. Actele compicelului trebuie să sprijine săvârșirea faptei	141
C. Caracterul efectiv al contribuției compicelului	142
3.2. Conținutul subiectiv al complicității	143
§4. Modalitățile complicității	145
4.1. Modalitățile normative ale complicității	145
A. Complicitatea prin înlesnire sau ajutor la săvârșirea faptei, prevăzute de legea penală	146
B. Complicitatea prin promisiunea de tănuire a bunurilor sau de favorizare a făptuitorului....	146
4.2. Complicitatea materială și complicitatea morală	153

A. Complicitatea materială.....	154
B. Complicitatea morală.....	155
4.3. Complicitatea anterioară și complicitatea concomitentă.....	157
A. Complicitatea anterioară.....	157
B. Complicitatea concomitentă.....	158
4.4. Complicitatea nemijlocită și complicitatea mijlocită.....	160
4.5. Complicitatea comisivă și complicitatea omisivă.....	162
4.6. Complicitatea proprie și complicitatea improprie.....	165
4.7. Complicitatea legală și complicitatea reală.....	166
§5. Delimitarea actelor de coautorat de cele de complicitate.....	166
§6. Cazuri speciale de complicitate.....	173
6.1. Complicitatea la infracțiunile bilaterale.....	173
6.2. Complicitatea la săvârșirea infracțiunilor continuate.....	176
6.3. Complicitatea în cazul infracțiunilor complexe...	178
6.4. Complicitatea în cazul infracțiunilor de obicei...	180
6.5. Complicitatea în cazul infracțiunilor praeterintenționate.....	182
§7. Complicitatea în Noul Cod penal.....	185
§8. Elemente de drept comparat.....	185
Capitolul II. Participația improprie (imperfectă).....	187
Secțiunea 1. Conceptul de participație improprie.....	187
Secțiunea a 2-a. Reglementare.....	189
Secțiunea a 3-a. Modalitățile participației impropriei.....	193
§1. Modalitatea intenție – culpă.....	194
§2. Modalitatea intenție – lipsă de vinovăție.....	195
§3. Participația improprie cu intenție depășită.....	198
Secțiunea a 4-a. Participația improprie în Noul Cod penal.....	199

Titlul III. Tratatamentul penal aplicabil participației penale	200
Capitolul I. Concepții cu privire la temeiul răspunderii penale în caz de participație	200
Secțiunea 1. Teorii privind angajarea răspunderii penale a participanților	200
§1. Teoria unității (teoria monistă).....	200
§2. Teoria pluralistă.....	201
§3. Teoria psihologică.....	202
Secțiunea a 2-a. Unitatea faptei prevăzute de legea penală ca temei al răspunderii penale	203
Capitolul II. Sisteme de pedepsire a participanților la infracțiune	205
Secțiunea 1. Sistemul parificării	205
Secțiunea a 2-a. Sistemul diversificării.....	206
Secțiunea a 3-a. Sistemul pedepsei atenuate pentru complicele propriu-zis	209
Secțiunea a 4-a. Sancționarea participanților în sistemul Codului penal român din 1968	209
Secțiunea a 5-a. Participația – cauză legală de agravare a pedepsei pentru participanți	211
§1. Participația – circumstanță agravantă generală	211
1.1. Săvârșirea faptei de trei sau mai multe persoane împreună	211
1.2. Săvârșirea infracțiunii de un infractor major împreună cu un minor	213
§2. Participația – element circumstanțial de agravare	214
Secțiunea a 6-a. Pluralitatea de persoane ca circumstanță atenuantă	216
Capitolul III. Circumstanțele personale și reale.....	218
Secțiunea 1. Noțiuni	218
Secțiunea a 2-a. Circumstanțele personale.....	219
Secțiunea a 3-a. Circumstanțele reale	224
Capitolul IV. Pedepsa aplicabilă participanților.....	229
Secțiunea 1. Pedepsa aplicabilă în cazul participației proprii	229
§1. Pedepsa autorului.....	233
§2. Pedepsa coautorilor.....	234

§3. Pedeapsa instigatorului	236
§4. Pedeapsa complicei	239
Secțiunea a 2-a. Pedeapsa în cazul participației improprie	244
§1. Pedeapsa participației improprie modalitatea intenție – culpă	245
§2. Pedeapsa în cazul participației improprie modalitatea intenție – lipsă de vinovăție	245
Secțiunea a 3-a. Elemente de drept comparat	248
Capitolul V. Cauzele de nepedepsire a participației penale	249
Secțiunea 1. Tratamentul penal al instigării neurmăte de executare	249
Secțiunea a 2-a. Împiedicarea de către participant a săvârșirii faptei	252
§1. Noțiune	252
§2. Condiții	253
§3. Efectele împiedicării și limitele acesteia	255
Secțiunea a 3-a. Tratamentul penal al participației în Noul Cod penal	257
Titlul IV. Corelația între participația penală și alte instituii de drept penal	259
Capitolul I. Participația penală și aplicarea legii penale în timp	259
Capitolul II. Aplicarea legii penale mai favorabile în cazul instigării neurmăte de executare	264
Capitolul III. Amnistia și grațierea în cazul participației penale	266
Secțiunea 1. Amnistia	266
Secțiunea a 2-a. Grațierea	268
Secțiunea a 3-a. Amnistia și grațierea în cazul instigării neurmăte de executare	269
Capitolul IV. Participația penală în cazul persoanei juridice	273
Secțiunea 1. Relația persoană juridică – terț	275
Secțiunea a 2-a. Relația persoană juridică – angajat propriu	277
Secțiunea a 3-a. Săvârșirea infracțiunii de către organul de conducere al persoanei juridice ca autor	281

Secțiunea a 4-a. Săvârșirea infracțiunii de către un prepus
sau mandatar al persoanei juridice în calitate de autor 281

Titlul V. Participația penală în dreptul comparat 285

Capitolul I. Sisteme de consacrare a participației penale 285

Capitolul II. Participația penală în legislația altor state..... 289

Secțiunea 1. Participația în dreptul penal francez 289

§1. Noțiune și clasificare 289

1.1. Participația prin juxtapunere 289

1.2. Participația prin neglijență 291

1.3. Participația prin înțelegere 291

§2. Autoratul 291

2.1. Autorul 291

2.2. Coautorii 292

2.3. Autorul moral 292

§3. Complicitatea 293

3.1. Condițiile complicității 293

3.2. Fapta principală pedepsibilă 293

3.3. Actul material de complicitate 295

3.4. Complicitatea prin ajutor sau asistență 296

3.5. Complicitatea prin instigare 297

3.6. Instigarea prin provocare 297

3.7. Instigarea prin furnizarea de instrucțiuni 298

3.8. Elementul moral al complicității 298

3.9. Sancționarea complicității 299

Secțiunea a 2-a. Participația în dreptul penal olandez 301

Secțiunea a 3-a. Participația în dreptul penal belgian 302

Secțiunea a 4-a. Participația în dreptul penal

luxemburghez 304

§1. Autorul și coautorii 304

§2. Complicele 305

Secțiunea a 5-a. Participația în dreptul penal scandinav 306

Secțiunea a 6-a. Participația în dreptul penal finlandez 307

Secțiunea a 7. Participația în dreptul penal spaniol 308

Secțiunea a 8-a. Participația în dreptul penal portughez 309

Secțiunea a 9-a. Participația în dreptul penal al

provinciei Kosovo 310

Secțiunea a 10-a. Participația în dreptul penal din Camerun	311
Secțiunea a 11-a. Participația în dreptul penal din Republica Moldova	312
Titlul VI. Perspectivele privind participația penală	317
Capitolul I. Participația penală și cooperarea internațională	317
Secțiunea 1. Cooperarea internațională în cadrul Organizației Națiunilor Unite (ONU)	318
§1. Convenția Națiunilor Unite contra criminalității transnaționale organizate (2000) și Protocoalele adiționale	319
§2. Convenția Națiunilor Unite contra corupției	320
§3. Convenția Națiunilor Unite contra traficului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope (1988)	320
§4. Alte convenții internaționale	321
Secțiunea a 2-a. Cooperarea internațională în cadrul Consiliului Europei	322
§1. Convențiile privind prevenirea și represiunea terorismului	323
§2. Convenția penală privind corupția	325
§3. Convenția privind criminalitatea informatică	326
§4. Convenția Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane	327
§5. Alte convenții	327
Secțiunea a 3-a. Cooperarea internațională în cadrul Uniunii Europene	328
§1. Introducere	328
§2. Decizia-cadru 2002/475/JAI a Consiliului privind combaterea terorismului	331
§3. Decizia-cadru 2008/841/JAI a Consiliului privind lupta împotriva crimei organizate	333
§4. Decizia-cadru 2004/757/JAI din 25 octombrie 2004 a Consiliului de stabilire a dispozițiilor minime privind elementele constitutive ale infracțiunilor și sancțiunile aplicabile în domeniul traficului ilicit de droguri	334

§5. Decizia-cadru 2003/568/JAI a Consiliului din 22 iulie 2003 privind combaterea corupției din sectorul privat.....	335
§6. Decizia-cadru 2005/222/JAI a Consiliului din 24 februarie 2005 privind atacurile împotriva sistemelor informatice.....	336
§7. Decizia-cadru 2001/413/JAI Consiliului din 28 mai 2001 de combatere a falsificării mijloacelor de plată, altele decât numerarul.....	337
§8. Decizia-cadru 2004/68/JAI a Consiliului din 22 decembrie 2003 privind combaterea exploatării sexuale a copiilor și a pornografiei infantile	337
§9. Decizia-cadru 2008/913/JAI a Consiliului din 28 noiembrie 2008 privind combaterea anumitor forme și expresii ale rasismului și xenofobiei prin intermediul dreptului penal.....	338
§10. Decizia-cadru 2005/667/JAI a Comisiei din 12 iulie 2005 de consolidare a cadrului penal pentru aplicarea legii împotriva poluării cauzate de nave	339
§11. Directiva 2011/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia	340
§12. Directiva 2008/99/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind protecția mediului prin intermediul dreptului penal.....	341
Secțiunea a 4-a. Cooperarea realizată în cadrul Asociației Internaționale de Drept Penal (AIDP)	342
Capitolul II. Tendințele legislative în materia participației penale. Participația penală în Noul Cod penal.....	347
Titlul VII. Concluzii.....	353
Bibliografie	359
Index.....	371